Invasieve exoten in de tuin

KNPV Najaarsbijeenkomst, 22 november 2018

WAGENINGEN UR
For quality of life

In de media

NRC checkt: 'Japanse duizendknoop verlaagt huiswaarde met 80 procent'
Dat zei voorzitter Wilfred Reinhold van p
Anne Corré 10 augustus 2017
Japanse duizendknc
HILVARENBEEK - Tarzan zou zich e
reken zijn hem spuugzat: de Japans
De Japanse duizendknoop verspreidt zich als een gek over Nederland
Hij tast dijken, rioleringen, kades en gebouwen aan. De Japanse duizendknoop is een ware plaag in Nederland. Deskundigen maken zich grote zorgen.
Direct
Berm vernieuwde A27 vol met agressieve woekerplant: bewoners vrezen voor hun tuinen
RTV UTRECHT
CULTUUR
EVENEMENTEN
WIJKEN
'Gif beste remedie tegen duizendkn
ROUNDUP | Bestrijden me
wil, is de effectiefste meth
Onderwerpen: Japanse Duizendknoop
Zie jij ergens Japanse Duizendknoop? Dat kun je nu simpel melden

Invasieve exoten (definitie)

- dieren, planten en micro-organismen die door menselijk handelen in een nieuw gebied terechtkomen (zoals Nederland)
  - Handel, transport, toerisme
- Vestiging en explosieve vermeerdering
- Bedreiging voor de biodiversiteit (inheemse soorten wegconcurreren, opeten, infecteren of zich ermee vermengen)
- Gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade kunnen veroorzaken.
- Introductie na 1500.

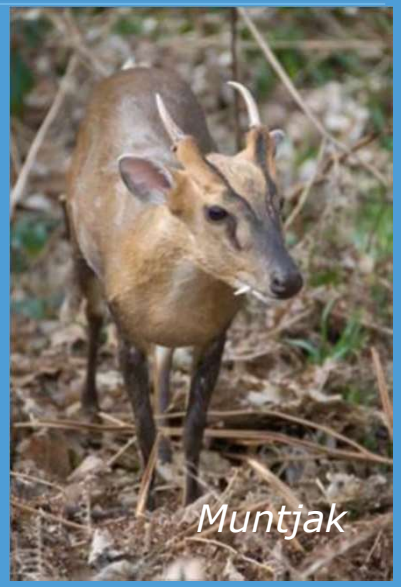

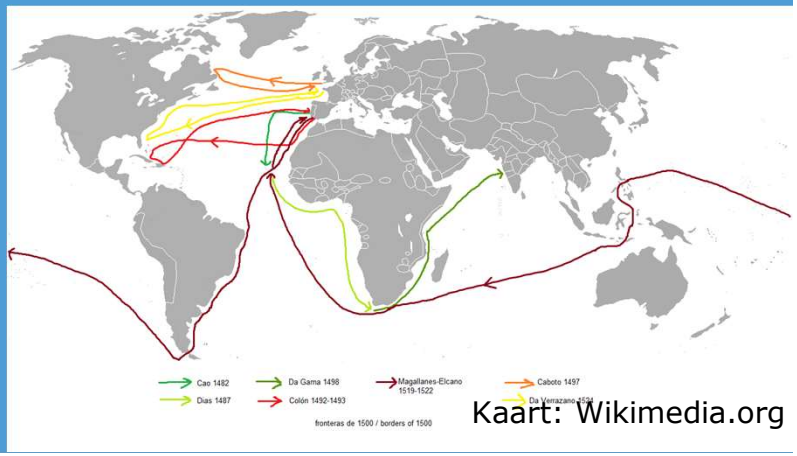

Kaart: Wikimedia.org

WAGENINGEN UR
For quality of life

Invasieve exoten (aantallen soorten)

- Europa: ruim 12 000 uitheemse soorten
  - Ca. 10 % wordt als invasief beschouwd
- Exoten in Nederland
  - ± 2500 soorten; planten, dieren en micro-organismen
  - ± 750 plantensoorten
  - Ca. 10% invasief

(http://www.nederlandsesoorten.nl/)

Introductie invasieve exoten

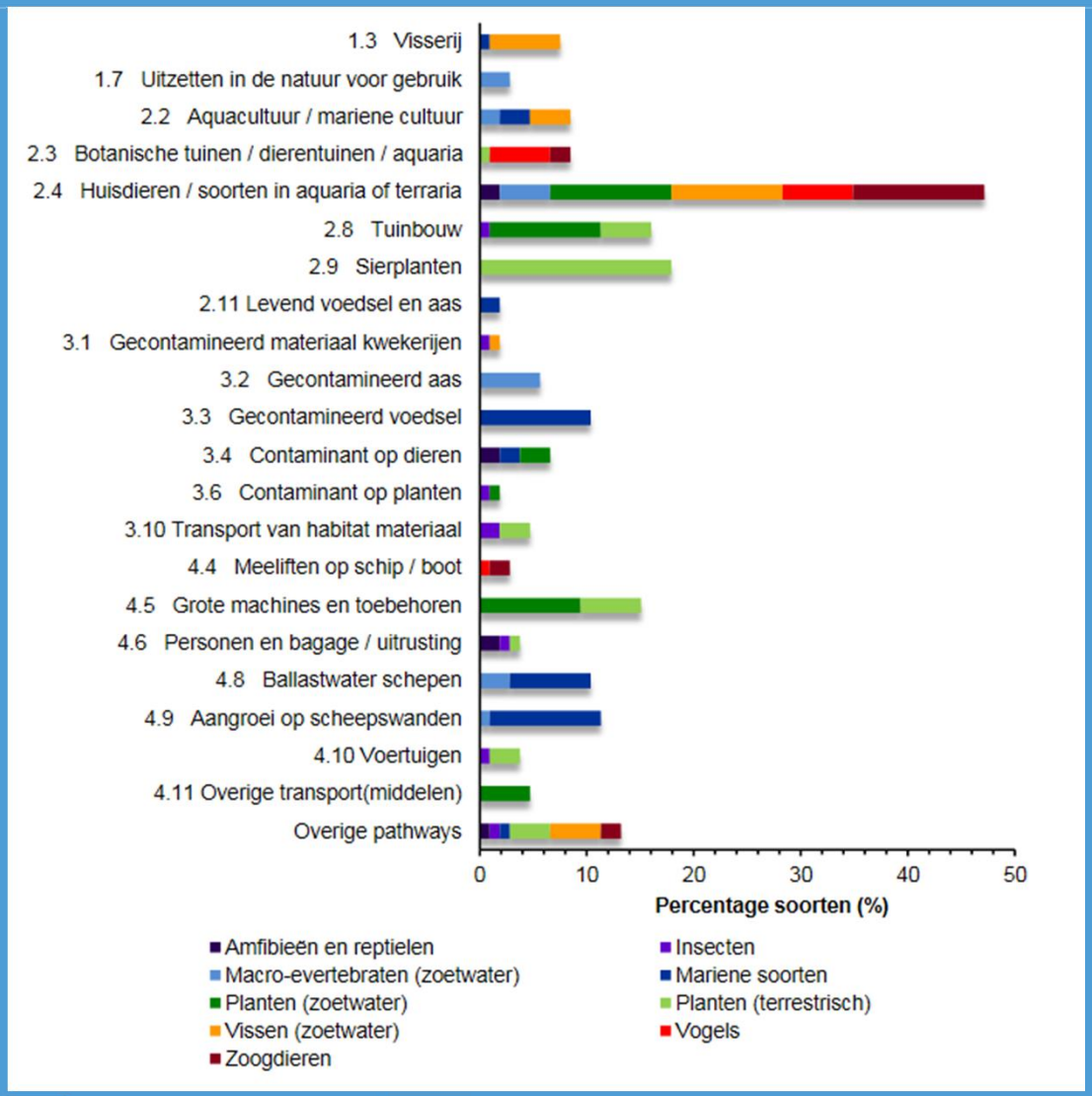

- 3 T's
  - Transport
  - Tourism
  - Trade

(Bron: Verbrugge et al., 2015)

WAGENINGEN UR
For quality of life

Exoten

Eerste Japanse kever leidt tot meer feromoonvallen Schiphol

WAGENINGEN UR
For quality of life

Afbakening

- Land- en tuinbouw
  - Phytophtohora (aardappelziekte), bacteriën ringrot, bruinrot, Floridamot
  - quarantaine- en bestrijdingsmaatregelen
- Veehouderij
  - varkenspest, mond- en klauwzeer, vogelgriep
  - quarantaine- en ruimingsmaatregelen

Openbare ruimte en particuliere terreinen

- Tuinen, parken, openbaar groen, bossen, recreatie- en natuurterreinen, bedrijfsterreinen, spoor, wegennet .....
- Grote diversiteit aan exoten, vaak aangeplant
- Meeste soorten niet invasief

Exotentuin

Tropicallookgarden-Himalayarijk
Johan Raps
Masheikedreef 2B
B-2220 Heist-op-den-Berg
België
Tel. +32 (0)489 56 45 00
https://www.facebook.com/events/145510009647242/

Open op 23 en 24 juni 2018 van 10 tot 18 u.
Entree: €2 per persoon
Tuin van 17 are

In deze tuin is het niet moeilijk om zich voor te stellen dat men zich in een ander continent bevindt.

Hier werd een Himalayarijk gecreëerd met de exotische uitbundigheid van een jungle.

De bijkomende aangeplante tuin van 1.2 hectare wordt tevens ook opgesteld maar enkel op afspraak met een groep van minstens 10 personen.

Japanse duizendknoop

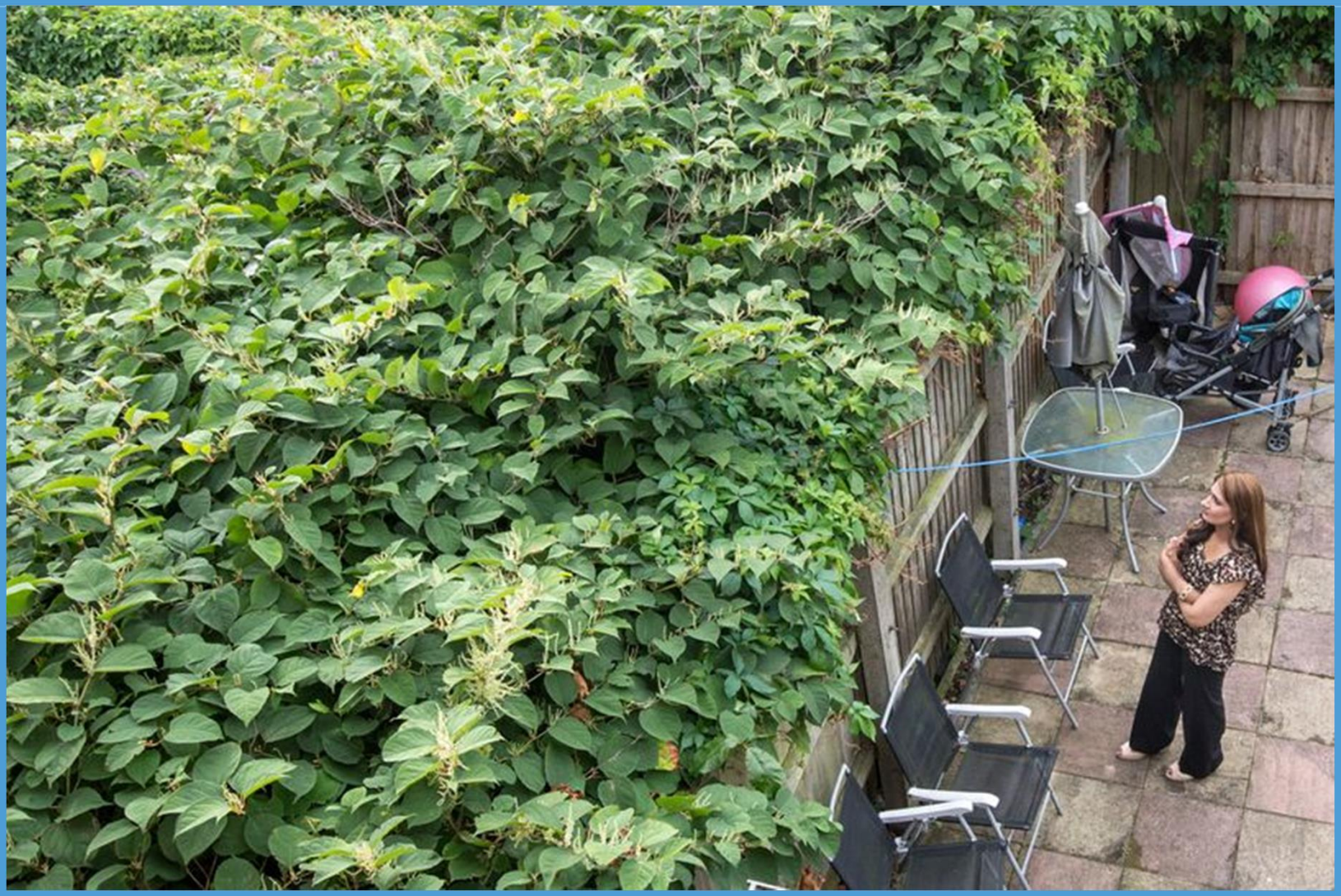

Sterke woekeraar

Reuzenberenklauw

Landplanten Top 6

1. Japanse duizendknoop

2. Reuzenberenklauw

3. Alsemambrosia

4. Reuzenbalsemien

5. Amerikaanse vogelkers

6. Amerikaanse eik

(Bron: Benchmark Gemeentelijk Groen 2017; Foto's: WUR; FLORON)

WAGENINGEN UR
For quality of life

Risico's landplanten

- *Ecologische effecten*
  - Verdringing inheemse soorten
  - Minder invasief t.o.v. 'water-exoten'
- *Technische effecten*
  - Schade aan bouwwerken en verhardingen
  - Stabiliteit taluds
- *Financiële consequenties*
  - Hoge kosten beheer en onderhoud
- Overige
  - Gezondheidseffecten (contactallergieën, hooikoorts)

Invasieve waterplanten

Waterplanten Top 6

1. Grote waternavel

2. Waterteunisbloem

3. Parelvederkruid

4. Ongelijkbladig vederkruid

5. Watercrassula

6. Waterwaaier

(Bron: Verbrugge et al., 2013; Foto's: WUR; FLORON)

Risico's invasieve waterplanten

- *Ecologische effecten*
  - Verdringing inheemse soorten
  - Afname waterkwaliteit (zuurstoftekort, vissterfte)
- *Technische effecten*
  - Belemmering waterafvoer (wateroverlast)
  - Blokkeren kunstwerken (gemalen ed.)
- *Financiële consequenties*
  - Hoge kosten beheer en onderhoud
- *Overige*
  - Overlast waterrecreatie

Grote Waternavel

Regelgeving Invasieve exoten

- 2016 EU Verordening 1143/2014 on Invasive Alien Species
  - Verbod op invoer, verkoop, teelt, gebruik, uitzetten enz. van de schadelijkste exoten
  - Signalering en handhaving
  - Verplichting tot bestrijding/beheersing
  - EU-lijst (49 soorten; dynamische lijst)
    - 25 (water)plantensoorten
    - Enkele nog niet in NL
  - Participatie van het publiek

Waarom nadruk op signalering?

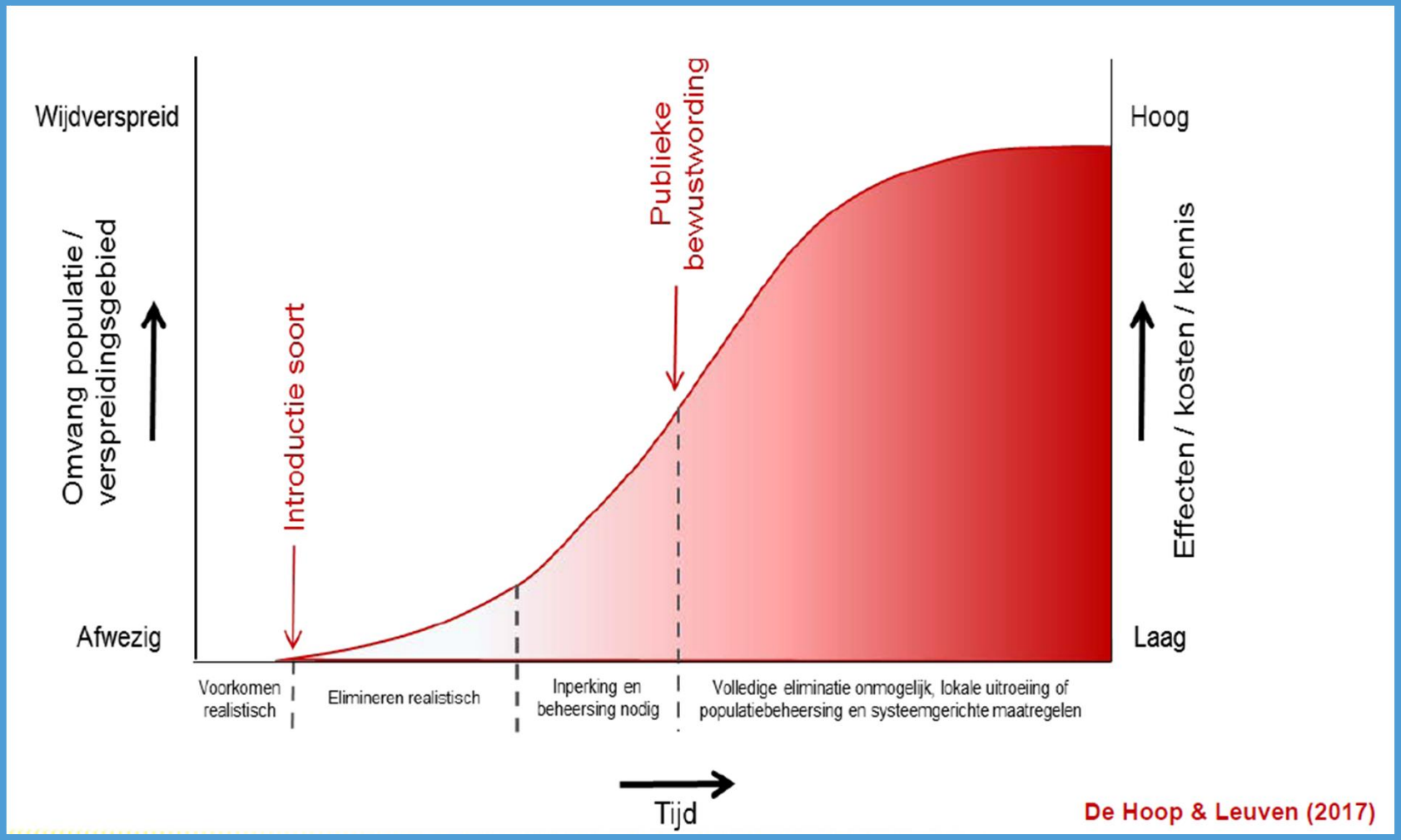

Wet natuurbescherming

- Nog niet gevestigde invasieve exoten (14)
  - Signalering en verwijdering
- Gevestigde invasieve exoten (18)
  - Kleine populaties: signaleren en elimineren
  - Wijdverbreide soorten: doeltreffende beheersmaatregelen om gevolgen voor oa biodiversiteit te beperken (beheerplannen)
- Provincies verantwoordelijk uitvoering
- Publiek betrekken bij opstellen beheersmaatregelen

Overleg tussen nationale overheid en provincies verloopt moeizaam omdat er geen extra budget is gereserveerd.

Hoe nu verder?

- Problematiek blijft bestaan (nieuwe soorten)
- Meer samenwerking/ketenbenadering
- Nationaal programma aanpak invasieve exoten
  - Faciliteren gemeenten/organisaties
  - Kennisdelen
    (validatie, protocol Japanse duizendknoop, Probos)
  - Beleidsontwikkeling
    (strategie, budget, planmatige aanpak en borging)
  - Communicatie en publieksvoorlichting (draagvlak)
  - Wetenschappelijke ondersteuning
    (volgen ontwikkelingen, validatie nieuwe technieken)

Naar een structurele aanpak

Vandaag

Morgen

Volgend jaar

?

Einde presentatie

Meer info:

chris.vandijk@wur.nl

www.wur.nl/invasieveplanten

www.wur.nl/japanseduizendknoop

WAGENINGEN UR
For quality of life